

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Ocvli. Descriptio IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Quod denique in mundo est cœlum, in homine est cerebrum: Illud intelligentiarum, hoc rationis est domicilium. Sunt sanè hæc omnia diuinitatis cerebri certissima argumenta, sed hoc vnum inter cætera præstantiam ludenter demonstrat, quod cerebro omnia famulentur, eiusque solius gratia totum corpus constructum sit, homo nempe ad intelligendum totus est natus, at intelligentis facultatis sedes est cerebrum. Situm est in editissimo loco, tanquam arce, ac domicilio omnium tutissimo, & vt irruentibus extrinsecus iniurijs minus foret obnoxium, ossibus vndequaque, quasi proprijs sepimentis hoc natura obuallauit, orbiculari figura tornatum est, tum vt capacius, tum vt nocuentis minus occurreret: adde quod diuinitissimo membro perfecta debetur figura, est tamen quoddam tenuis oblongum geminis verticibus extumescens. Et, vt eius magnitudo ingens est, & homini, quam cæteris animalibus capacius, & amplior moles, vt vnicum hominis cerebrum, duobus bouum cerebris grandius sit, & capacious, quid eius fabricæ concinnitatem loquar, quid solertem naturæ in eius structura solertiam? quid huius regię domus columnas? & concamerata inuolucra, quæ superba molitionis ingentem molem suffulciunt, quid atria: quid thalamos? quid sinus quatuor, quid speculum lucidum? quid arteriolarum inexplicabiles Mæandros, & quasi labyrinthicos flexus, miror profecto, & cum vetustissimo Zoroastre exclamare cogor; *ô homo audacis naturæ miraculum!*

O C V L I.

Descriptio IV.

Ambros. Hieron. l. 6. c. 9. **O**culi quædam sunt in carne sidera, vt ait D. Ambrosius, & ἀγάλματα ψυχῆς ἀρετῆς secundum Damascium in vita Iosodori, *accurata mentis simulachra*, quorum structuram cum multi stylo fuerint profecti, non dubium est, quin Marcus Tullius orationis lumine, cæteros superarit. Sic igitur ille.

Ex Cir. 2. de natura Deorum. Sensus autem interpretes, ac nuncij rerum in capite, tanquam in arce, mirificè ad vsus necessarios, & facti, & collocati sunt, tanquam speculatores locum altissimum obtinent, ex

quo plurimæ cōspicientes suo fungantur munere: quis verò opifex præter naturam, qua nihil potest esse callidius, tantam solertiam persequi potuisset, in sensibus; quæ primum oculos membranis tenuissimis vestiuit, & sepsit, quas primum perlucidas fecit, vt per eas cerni posset, firmas autem, vt continerentur, sed lubricos oculos fecit, & mobiles, vt declinarent si quid noceret, & aspectum, quo velent facile conuerterent, aciesque ipsa, quæ cernimus, quæ pupilla vocatur, ita parua est, vt ea, quæ nocere possunt facile videret, palpebræque, quæ sunt tegumenta oculorum mollissimæ tactu, ne læderent aciem, aprillimæ factæ, ad claudendas pupillas, ne quid incidere, & aperiendas, idque prouidit, vt identidè fieri posset cum maxima celeritate. Munitæque sunt palpebræ, tanquam vallo pilorum, quibus, & apertis oculis, si quid incidere, repelleretur, & somno, conuiuentibus cum oculis, ad decernendum non egeremus, vt qui tanquam inuoluti quiescerent.

Latent præterea vtiliter, & excessis partibus vndique sepiuntur, primum enim superiora supercilijs obducta sudorem à capite, & fronte defluentem repellunt, genæ deinde ab inferiore parte tutantur subiectæ, leniterque eminentes, nasus ita locatus est, vt quasi murus oculis interiectus esse videatur. Tam verò, quam sunt in cernendo subtiles, in his artibus, quarum est iudicium oculorum, in pictis, fictis, cæclatis, formis, in corporum etiam motione, atque gestu, colorum etiam, & figurarum, tum venustatem, atque ordinem, & vt ita dicam, decentiam oculi iudicant, atque etiam alia maiora, nam & virtutes, & vitia cognoscunt, iratum, propitium, lætantem, dolentem, fortem, ignauium, audacem, timidum, cognoscunt.

Laurentius minus dictione religiosus, accuratam tamen habet descriptionem his verbis.

Naturæ speculum est oculus, microcosmi lumen, pars ætherea, solis ianua, fenestra animi, magnæ mentis imago. Figura est inprimis rotunda, & aliquantulum oblonga, quoad capacitatem, robur, agilitatem promptior sit, atque expeditior. Et gemini quidem sunt ocelli, in loco editissimo capitis collocati; vt noctu, atque interdum non secus ac vigiles excubent, & nocitura quæque agili declinatione, atque flexu deuiant: nec satis in antum quoddam, ac veluti sinuosam vallem, retrusum

cernuntur, quo & eorum securitati provideatur, & minori naturæ dispendio spiritus dissipentur: quin vt extrinsecus irruentibus iniurijs minus sint obnoxij, ossibus vndequaque, & palpebris, quasi proprijs sepiementis sunt obuallati: magnitudo eorum tanta est, quanta ad rerum imagines sufficiat: natura tota est aquea, mollis, lubrica, splendens, pellucida, vt celerius rerum omnium spectra, colores, imaginem excipiant. Totum præterea oculorum corpus, sex musculis, totidem tunicis, tribus humoribus, duobus nervis, venis, & arteriis quamplurimis, adipeque copioso constituitur. Musculi vndequaque muniti volubilitate perniciter versant, tunica fluentem naturam, veluti solidiori vallo muniunt, quarum vna est venalis, & arteriis quamplurimis distincta, funde similitudinem reddit, altera cornea duritie, & pelluciditate cornu prætenue, & accuratè politum refert. Tertia imæ acinum, & folliculum, à quo pedunculus auulsus est, figura, colore, tenuitate, læuitate externa spectantibus exhibet. Quarta tenuitate telas aranearum æmulatur. Quintam reticularis à retis similitudine medici dixerunt. Postrema veteribus incognita, vitrea, & ipsa vitreum humorem, omni ex parte ambit. Detectis tunicis effluunt statim, & in apertum prodeunt partes oculorum nobilissimæ: humores quippe, aqueus, crystallinus, & vitreus, sed crystallino summus debetur honor, qui anima oculi, speculum internis, & centrum ideo dici solet.

Quid neruos loquar, quorum vnus visioni, alter motioni deseruit, quid adipem? quid venas? quid arteriolas? quid musculos? portenti profecto simile est, quod vno corpufculo, tam varij generis particulas natura concluserit. Quid de oculorum effectis dicam? vident, mirantur, adamant, concupiscunt, amoris, iræ, furoris, misericordie, vltionis indices sunt, in audacia profiliunt, in reuerentia subsident, in amore blandiuntur, in odio effertur, gaudente animo hilares subridunt, eodem moerente languescunt, in ira exasperantur, in cogitatione, ac cura quiescunt, cum mente semper intenti: vnde tot vsus, tot nomina, torui, truces, flagrant, graues, transuersi, limi, submissi, blandi, ad lummum ad animi motus ita sunt compositi, vt alter animus esse videatur.

Vide Plin.
l. 7.
p. 233.

A V R E S.

Descriptio V.

AVres animi lances, suam quoque merentur commendationem, quam Cicero li. 2. de natura Deorum paucis perrexit.

Auditus semper pater, cuius etiam sensu dormientes egemus, a quo cum sonus est acceptus, etiam e somno excitamur. Flexuosum iter habet, ne quid intrare possit, si simplex, & directum pateret, prouisum etiã, vt si qua minima bestiola conaretur irrumper, in foribus aurium, tanquam in visco inhaeresceret: Extra autem eminent, quæ appellantur aures, & tegendi causa factæ, tutandique sensus, & ne adiectæ voces laberentur, atque errarent priusquam sensus ab his pulsus esset. Sed duros, & quasi corneolos habent introitus, multisque cum flexibus, quod his naturis relaxis amplificatur sonus. Quocirca, & in fidibus, testudine resonatur, aut cornu, & ex tortuosis locis, & inclusis redduntur ampliores. Aurium item est artificiosum quoddam, & admirabile iudicium, quo iudicatur, & in vocis, & in tiliarum, ac neruorum cantibus varietas sonorum, interualla, distinctio, & vocis genera permulta, canorum, fuscum, leue, asperum, graue, acutum, flexibile, durum, quæ hominum solummodo auribus iudicantur.

C O R.

Descriptio VI.

SED nihil corde admirabilius hoc vasculo, quo tanta rerum continetur immensitas, de quo præclare Laurentius.

Hoc præstantioris animæ sedes, vitæ domicilium, fons sanguinis, & quasi perpetuus caloris focus, quo vigente omnia vigent, intereunte marcescunt, atque dilabuntur. Primum pyramidis est figura sensim gracilifcente, ex basi enim ampliore in turbinatum mucronem definit, quo longitudo ad tractum, rotunditas ad robur, amplitudinemque conferat. Situm est in medio thorace, vt vitalem spiritum, & viuificum nectar salutaris instar syderis, in omnia extrema diffundat. Quantitas eius exigua, vt cæterorum vite principio.